

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในสภาพแวดล้อมของการดำเนินธุรกิจสถาบันการศึกษา ผู้บริหารย่อมมุ่งหวังความเป็นเลิศให้กับสถาบันการศึกษาของตน การประกอบธุรกิจการให้การศึกษาที่มีการแข่งขันรุนแรง ตลาดการศึกษาในระดับนานาชาติกำลังขยายตัวและรุกคืบเข้าสู่การเข้ามาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมากขึ้น เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และผู้บริโภคซึ่งได้แก่นักศึกษา ต้องการได้บริการการเรียนการสอนที่มีคุณภาพสูงในระดับราคาพอสมควร สถาบันการศึกษาที่มุ่งหวังความเป็นเลิศในรูปของผลกำไรที่สม่ำเสมอหรือเพิ่มสูงขึ้น โดยใช้วิธีขึ้นราคาเป็นหลักย่อมสูญเสียส่วนแบ่งตลาดและไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารจะต้องหันมาให้ความสนใจกับการบริหารต้นทุนแทนที่ ระบบบัญชีที่ใช้จะอยู่จะต้องไม่บิดเบือนต้นทุนผลผลิตและต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสหรือช่องทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและการดำเนินงานแก่ผู้บริหารด้วย(วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2545 : ออนไลน์)

ในปี 2551 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ปรับเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐตั้งนั้นทุกหน่วยงานราชการในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีแนวคิดจากการจัดการงบประมาณแบบดั้งเดิมที่เน้นเรื่อง การควบคุมทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการควบคุม การจัดสรรงบประมาณอย่างเข้มงวดและเคร่งครัด ได้มีการเปลี่ยนไปเป็นการบริหารจัดการตนเอง โดยอยู่ในการกำกับของรัฐบาล ซึ่งรัฐมีนโยบายปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) ซึ่งการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นการจัดทำงบประมาณแบบครบวงจรตั้งแต่การวางแผนที่เน้นผลผลิต (Output) ผลลัพธ์ (Outcome) และมีการวัดผลการดำเนินงาน (Performance Measures) และให้ส่วนราชการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาขีดความสามารถตามมาตรฐานการจัดการการเงินดังนี้ การวางแผนงบประมาณ การคำนวณต้นทุนผลิต การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ รายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน การบริหารสินทรัพย์ การตรวจสอบภายใน ซึ่ง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้นำระบบงบประมาณ พัสดุ การเงิน และบัญชีกองทุนเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย ลักษณะ 3 มิติ คือมิตिकองทุน มิติแผนงาน และมิติหน่วยงาน มาใช้ในการบริหารจัดการด้านการเงินและสินทรัพย์ของมหาวิทยาลัย เช่นเดียวกับหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะพยาบาลศาสตร์เป็นส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังนี้ การจัดการศึกษาพยาบาลโดยมุ่งเน้นความเป็นสถาบันการศึกษา

พยาบาลชั้นนำตาม มาตรฐานสากล ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพทั้งระดับพื้นฐานและประยุกต์ เพื่อ นำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้และแก้ไขปัญหาสุขภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่นและประเทศ ให้บริการ วิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการมีส่วนร่วมของชุมชน และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา เพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนอย่างสมดุล คณะพยาบาลศาสตร์เป็นหน่วยงานที่มีความโดดเด่นในการบริหาร จัดการและมีการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ ในปีการศึกษา 2550 คณะพยาบาลศาสตร์ได้รับคะแนนการประเมินจาก คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 90.4 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับดี เลิศ (คณะพยาบาลศาสตร์, 2551) ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะ พยาบาลศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ดำเนินการสอนเพื่อผลิตบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ทั้งในภาคปกติและภาคพิเศษ และได้เปิดหลักสูตรการศึกษาแบบนานาชาติทั้งใน ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในสาขาพยาบาลศาสตร์เป็นภารกิจหลัก ประกอบด้วย 8 ภาควิชา และสำนักงานเลขานุการ ในปีการศึกษา 2550 เปิดสอน รวมทั้งสิ้น 16 หลักสูตร ภาควิชาพยาบาลระดับปริญญาตรี ทั้งหมด 44 ภาควิชา ระดับปริญญาโท 110 ภาควิชา และปริญญาเอก 13 ภาควิชา ปีการศึกษา 2550 คณะพยาบาลศาสตร์รับนักศึกษาใหม่ ทั้งสิ้น จำนวน 407 คน และมีนักศึกษาทั้งหมด จำนวน 1,358 คน ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาจาก คณะพยาบาลศาสตร์ไปแล้ว จำนวน 9,693 คน โดยในปีการศึกษา 2550 มีผู้สำเร็จการศึกษารวม ทั้งสิ้น 317 คน นอกจากนี้คณะพยาบาลศาสตร์ยังได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนและการวิจัยของคณะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ ต้องการให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และเป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัย

กระทรวงสาธารณสุขวิเคราะห์ความต้องการพยาบาลวิชาชีพพบว่า ยังมีความขาดแคลน มากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนภูมิภาค และกำลังการผลิตของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดมีจำกัด (วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสุขภาพ, 2550 : ออนไลน์) การขาดแคลนกำลังคนด้าน สาธารณสุข ส่วนหนึ่งเกิดจากการผลิตไม่พอ เนื่องจากในอดีตขาดการวางแผนกำลังคนที่เหมาะสม และขาดการคาดการณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบสุขภาพ และความต้องการของสังคม ซึ่งเกิด อย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณกำลังคนที่ผลิตได้น้อยกว่าความต้องการใน ปัจจุบัน(มูลนิธิหมอชาวบ้าน, 2550 : ออนไลน์)

เพื่อการบริหารต้นทุนและการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพจึงต้องมีการประเมินผล การเพิ่มผลิตภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยนำแนวคิดเรื่องการวัดผลการ

ดำเนินการจัดการการเพิ่มผลิตภาพมาศึกษาร่วมด้วยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นในกระบวนการบริหารงาน เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายและแผนงานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินการเพิ่มผลิตภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถและสถานะขององค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปปรับปรุงพัฒนาให้องค์กรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเป็นประโยชน์ในการบริหาร การวางแผนการดำเนินการสำหรับผู้บริหารหรือผู้ที่สนใจต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินการเพิ่มผลิตภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการประเมินการเพิ่มผลิตภาพของคณะพยาบาลศาสตร์
2. สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานของผู้บริหารได้

1.4 นิยามศัพท์

การประเมิน หมายถึง การเปรียบเทียบต้นทุนต่อหัวของนักศึกษา ถ้าต้นทุนต่อหัวของนักศึกษาสูงหมายถึงมีค่าใช้จ่ายในการผลิตนักศึกษาสูง ประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำลง แต่ถ้าต้นทุนต่อหัวของนักศึกษาค่า หมายถึงค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงขึ้น ผู้บริหารสามารถนำเอาผลประเมินนี้ไปปรับปรุงการบริหารงานต่อไปได้

การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) หมายถึง การเปรียบเทียบต้นทุนต่อหัวของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปี 2549 - 2552